

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
060206

DOM
2021-10-05
Stockholm

Mål nr
P 14684-20

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Nacka tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2020-12-04 i mål nr P 5009-20, se bilaga A

PARTER

Klagande

Telia Sverige AB, 556430-0142

Ombud: PW

Motpart

Stadsbyggnadsnämnden i Stockholms stad

SAKEN

Bygglov för mast och två teknikbodar på fastigheten A i Stockholms kommun

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Med ändring av mark- och miljödomstolens dom undanröjer Mark- och miljööverdomstolen Stadsbyggnadsnämnden i Stockholms stads beslut den 29 augusti 2019, § 15, dnr 2018-17495-575, och återförvisar målet till nämnden för fortsatt handläggning.

Dok.Id 1738485

Postadress
Box 2290
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls Torg 16

Telefon
08-561 670 00
08-561 675 50

E-post: svea.hovratt@dom.se
www.svea.se

Telefax

Expeditionstid
måndag – fredag
09:00–16:30

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Telia Sverige AB (Telia) har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska upphäva mark- och miljödomstolens dom och bevilja Telias ansökan om bygglov.

Stadsbyggnadsnämnden i Stockholms stad (nämnden) har motsatt sig ändring av mark- och miljödomstolens dom.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Telia har anfört detsamma som i underinstanserna med i huvudsak följande tillägg och förtydliganden.

Den berörda parkmarken har inget uttalat värde i detaljplanen som rekreativområde och det framgår heller inte att områdets omfattning och utformning har varit av central betydelse för planen. Området ligger intill en väg och den närmsta bebyggelsen är garagelängor som ligger cirka tio meter söder om den aktuella platsen. Telias uppfattning är att området inte används som rekreativområde. Det finns inte heller någon anläggning på området som skulle kunna liknas vid en lekpark eller bollplan.

Genomförandetiden för den berörda detaljplanen har löpt ut och det borde därför i första hand vara fråga om att pröva bygglovsansökan mot bestämmelsen i 9 kap. 31 c § plan- och bygglagen (2010:900), PBL.

I planbeskrivningen anges att planen syftar till en utbyggnad av bostadsområdet. Tillgången till ett gott elektroniskt kommunikationsnät är av stor betydelse för ett bostadsområdes funktion. Den sökta åtgärden skulle förbättra förutsättningarna för trådlös kommunikation på det område som omfattas av planen. Åtgärden är därför förenlig med planens syfte.

De sökta åtgärderna tar i anspråk en begränsad yta. Området har valts för att det är på denna plats som Telia behöver förstärka sin elektroniska kommunikation efter att ha

blivit uppsagda från en inplacering. Det allmänna intresset av åtgärderna kan inte anses stå i strid med detaljplanens syfte och kan anses vara en liten avvikelse från planen vilket i och för sig kan föranleda en tillämpning av 9 kap. 31 b § PBL.

I fråga om lämplighetsbedömningen vid tillämpningen av 9 kap. 31 b och 31 c § PBL kan nämnden inte anses ha anfört skäl som föranleder att kommunens uppfattning ska ges särskild vikt. De sökta åtgärderna kan inte heller anses oförenliga med de övriga allmänna och enskilda intressen som avses i 2 kap. PBL.

Om åtgärden inte genomförs på den aktuella platsen kommer tillgången till god elektronisk kommunikation i centrala Kälvesta att bli bristfällig (se av Telia ingiven täckningskarta, domsbilaga B). Det är av täckningsmässiga skäl inte lämpligt att placera basstationen inom det område som är gulmarkerat på täckningskartan. En sådan placering skulle resultera i att basstationen hamnar för nära andra befintliga siter, innebärande att frekvensöverlapp eller glapp uppstår. I överlappningsområden blir det ”för mycket” och i glapp saknas tillgång till täckning. När radionät planeras för t.ex. 4G och 5G är det mycket viktigt att se till att signalnivåerna är tillräckligt bra över så stora områden som möjligt.

Detaljplanearbete pågår för närvarande för del av A, innebärande att en stor del av det område som Telia bedömer uppfyller de täckningsmässiga kraven inte är ett alternativ, se rödmarkerat område i täckningskartan. I detaljplanen föreslås 385 nya bostäder, varav 140 planeras som bostadsrätter, 217 som hyresrätter och ytterligare 28 som radhus. De nya bostadshusen får ett varierande våningsantal från fyra till sex våningar, innebärande att behovet att god täckning sannolikt kommer att öka.

I området finns det inga andra befintliga master eller torn som går att nyttja eller samlokalisera med för att uppnå erforderlig täckningsgrad i området. En plats i obebyggt område uppfyller inte syftet med åtgärden.

Nämnden anser att inget nytt i sak anförts i överklagandet till Mark- och miljööverdomstolen och har uppgett att de vidhåller sin tidigare meddelade inställning.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Målet rör ansökan om bygglov för uppförande av en basstation för elektronisk kommunikation innefattande en 24 meter hög mast i form av ett ostagat torn samt två tillhörande teknikbodar i område planlagt som parkmark i gällande detaljplan, en stadsplan från 1973. Det är ostridigt och utrett att de sökta åtgärderna strider mot planen.

Den första frågan i målet är om de sökta åtgärderna strider mot 2 kap. 6 § första stycket första punkten PBL (det s.k. anpassningskravet). Om så är fallet ska ansökan om bygglov avslås redan på denna grund. Om åtgärderna är förenliga med anpassningskravet har domstolen att pröva om det, trots att åtgärderna är planstridiga, finns förutsättningar att ändå meddela bygglov med stöd av 9 kap. 31 b eller 31 c § PBL.

Är åtgärderna förenliga med anpassningskravet i 2 kap. 6 § PBL?

Enligt 2 kap. 6 § första stycket första punkten PBL ska byggnadsverk utformas och placeras på den avsedda marken på ett sätt som är lämpligt med hänsyn till stads- och landskapsbilden, natur och kulturvärdena på platsen och intresset av en god helhetsverkan.

Mark- och miljööverdomstolen delar Länsstyrelsen i Stockholms läns (länsstyrelsens) bedömning att åtgärderna inte är så olämpligt placerade att de kan anses strida mot anpassningskravet. Utöver det skäl som länsstyrelsen anfört har domstolen även beaktat att det inte framkommit att den valda platsen hyser några särskilda natur- eller kulturvärden (jfr Mark- och miljööverdomstolens dom den 11 juni 2020 i mål P 9344-19).

Kan bygglov beviljas med stöd av 9 kap. 31 b eller 31 c § PBL?

Mark- och miljööverdomstolen delar underinstansernas bedömning att de sökta åtgärderna inte innebär en sådan liten avvikelse från planen som innebär att bygglov kan beviljas med stöd av 9 kap. 31 b § PBL. Den fråga som återstår är om bygglov ska

beviljas med stöd av 9 kap. 31 c § PBL. Enligt bestämmelsen får bygglov ges för en åtgärd som avviker från detaljplanen efter att genomförandetiden för detaljplanen har gått ut och om åtgärden är förenlig med detaljplanens syfte samt tillgodoser ett angeläget gemensamt behov eller ett allmänt intresse.

I detta fall har planens genomförandetid gått ut och åtgärderna avser att tillgodose ett allmänt intresse (jfr RÅ 2010 ref. 62). Av planbeskrivningen framgår att planen syftar till en utbyggnad av bostadsområden med egna karaktär. Tillgång till god telekommunikation i ett sådant område får numera anses vara viktigt för dess funktion. Åtgärden anses därmed förenlig med detaljplanens övergripande syfte (jfr Mark- och miljööverdomstolens dom den 26 augusti 2021 i mål P 1965-20).

Enligt Högsta domstolens avgörande NJA 2020 s. 786 förutsätter en tillämpning av 9 kap. 31 c § PBL även att det görs en kompletterande lämplighetsbedömning i frågan om bygglov ska ges. Vid lämplighetsbedömningen måste skilda intressen vägas mot varandra. Vid bedömningen kan det ha betydelse om syftet med åtgärden skulle kunna tillgodoses på något annat sätt, t.ex. genom att åtgärden vidtas på en annan plats. Det medför att sökanden i det enskilda fallet kan ha anledning att presentera utredning om alternativa placeringar. Hänsyn ska även tas till det kommunala intresset av att bygglov inte beviljas i strid med en plan som kommunen vill hålla fast vid och till att det kommunala inflytandet över markanvändningen inte får urholkas. Om kommunen motsätter sig en planstridig åtgärd och anför beaktansvärda och legitima skäl för detta bör kommunens uppfattning ges särskild vikt, i synnerhet om den sökta åtgärden är av mer betydande slag. Ett sådant beaktansvärt skäl kan vara att åtgärden enligt kommunen bör avvakta en förestående planprocess eller att åtgärden skulle komma i konflikt med någon annan av kommunen planerad åtgärd. Ett annat skäl kan vara att kommunen önskar vara lyhörd i förhållande till en betydande lokal opinion (se p. 26–30 i det nämnda avgörandet).

Nämnden har i det aktuella målet motsatt sig bygglov med motiveringen att åtgärderna inte är förenliga med det allmänna intresset av en god helhetsverkan i stadsbilden och att en mer lämplig placering bör utredas. Som domstolen konstaterat ovan kan åtgärden

inte anses olämplig med hänsyn till intresset av en god helhetsverkan i stadsbilden. Det skäl från nämnden som då kvarstår är endast att en mer lämplig placering bör utredas.

Telia har i Mark- och miljööverdomstolen på ett utförligare sätt än i underinstanserna motiverat varför åtgärderna behöver lokaliseras till den valda platsen. Det framgår av den täckningskarta Telia gett in var åtgärderna bör placeras för att kunna uppnå erforderlig täckningsgrad i området. Telia har även påpekat att pågående detaljplanering i närområdet utgör ett hinder för andra placeringar som uppfyller de täckningsmässiga kraven samt att utbyggnaden av bostäder innebär att behovet av god täckning sannolikt kommer att öka. Mark- och miljööverdomstolen anser att Telia har motiverat valet av plats för åtgärderna på ett godtagbart sätt.

Nämnden har varken ifrågasatt eller bemött Telias uppgifter. Mot bakgrund av Högsta domstolens avgörande, som ålägger nämnden en viss förklaringsbörda, anser Mark- och miljööverdomstolen att nämnden inte anfört tillräckligt beaktansvärda och legitima skäl för sitt avslag. Åtgärderna bedöms heller inte vara av mer betydande slag. Det har således funnits förutsättningar att bevilja bygglov med stöd av 9 kap. 31 c § PBL.

Eftersom det i övrigt inte framkommit hinder mot att bevilja det sökta bygglovet ska mark- och miljödomstolens dom ändras och målet återförvisas till nämnden för beviljande av bygglov enligt ansökan.

Domen får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Liselotte Rågmark och Mikael Hagelroth, tekniska rådet Mats Kager samt tf. hovrättsassessorn Emelie Jonsson, referent.

Föredragande har varit Lina Vogel.

NACKA TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2020-12-04
meddelad i
Nacka

Mål nr P 5009-20

PARTER

Klagande

Telia Sverige AB, 556430-0142

Ombud: PW

Motpart

Stadsbyggnadsnämnden i Stockholms stad

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsen i Stockholms läns beslut 2020-06-17 i ärende nr 403-11848-2020,
se [bilaga 1](#)

SAKEN

Bygglov på fastigheten A i Stockholms kommun

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen avslår överklagandet.

YRKANDEN M.M.

Telia Sverige AB (Telia) har yrkat att mark- och miljödomstolen ska bevilja bygglov enligt ansökan. Telia har vidhållit vad som tidigare anförts och tillagt i huvudsak följande.

Tillgång till elektronisk kommunikation är av starkt allmänt intresse. Den aktuella åtgärden står i enlighet med regeringens bredbandsstrategi som innebär att alla bör ha tillgång till stabila mobila tjänster av god kvalitet senast år 2023. För att detta ska bli möjligt krävs, vilket betonas i strategin, att privata investeringar inte förhindras och att det offentliga tar sitt ansvar när det gäller tillgång till och användning av digitala tjänster. Den senaste rapporten från Post- och telestyrelsen visar att datatrafiken i det mobila elektroniska kommunikationsnätet ökade med 26 % år 2019. Möjligheten att bevilja bygglov som mindre avvikelser från detaljplan för åtgärder som tillgodoser ett angeläget gemensamt behov eller allmänt intresse har utökats sedan införandet av nya plan- och bygglagen (2010:900), PBL. Det sökta bygglovet tar en begränsad yta i anspråk och det bebyggda området har valts för att det är på denna plats som Telia behöver förstärka sin elektroniska kommunikation efter att ha blivit uppsagd från en inplacering. En plats i obebyggt område uppfyller inte syftet med åtgärden och det är inte ett krav för uppförande av anläggningar för elektronisk kommunikation att de inte får framträda i stadsbilden. Stadsbyggnadsförvaltningen har inte haft något att erinra mot åtgärden.

Eftersom genomförandetiden för detaljplanen gått ut är det möjligt att medge bygglov med liten avvikelse som är förenlig med detaljplanens syfte. Det är planens övergripande syfte som är det väsentliga, snarare än syftet med enskilda planbestämmelser. Om detaljplanens syfte i detta mål anges i planbeskrivningen att planen har tagits fram för att möjliggöra bostadsbebyggelse. Om parkmarken i planen anges endast att den ska tillgodose områdets behov av lekplats och bollplan. I gällande detaljplan har den mark som berörs inte angetts ha något särskilt värde och det finns inget i planen som pekar på att områdets omfattning eller utformning varit i närheten av central betydelse. Med hänvisning till gällande praxis kan åtgärden med beaktande av det allmänna intresset av den, inte kan anses stå i strid med

detaljplanens syfte och den kan anses vara en liten avvikelse från planen som får tillåtas.

DOMSKÄL

Tillämpliga bestämmelser och relevanta sakomständigheter framgår av Länsstyrelsen i Stockholms läns beslut (länsstyrelsen) beslut.

Mark- och miljödomstolen instämmer i länsstyrelsens bedömning att de sökta åtgärderna strider mot detaljplanen. Domstolen finner vidare att avvikelsen inte är liten eftersom det rör sig om uppförande av en relativt stor anläggning på ett område som enligt detaljplanen ska användas för rekreation och inte ska bebyggas (se Högsta domstolens dom den 22 oktober 2020 i mål nr 435-20).

Den sökta åtgärden avser i och för sig ett allmännyttigt ändamål som ändå kan motivera bygglov. Mark- och miljödomstolen instämmer dock i länsstyrelsens bedömning att det allmänna intresset inte är tillräckligt styrkt gällande den nu aktuella platsen. Bygglov ska därmed inte ges med stöd av 9 kap. 31 b eller 31 c §§ PBL.

Mark- och miljödomstolen finner således inte skäl att göra en annan bedömning än den länsstyrelsen har gjort. Vad Telia anfört föranleder inte någon annan bedömning. Det har inte heller i övrigt framkommit omständigheter som föranleder någon annan bedömning. Överklagandet ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se [bilaga 2](#) (MMD-02)

Överklagande senast den 28 december 2020. Prövningstillstånd krävs.

Anna Wollmer

Maria Bergqvist

I domstolens avgörande har deltagit tingsfiskalen Anna Wollmer, ordförande, och tekniska rådet Maria Bergqvist. Föredragande har varit beredningsjuristen Cornelia Ledin.